

TERMÍN: 07.07.2025

xx24974xx
Recenzia A
Richard Kališ
richard.kalis@euba.sk
Prosím nezasahujte do tejto tabuľky

RECENZENT/KA (meno a priezvisko, pozícia, inštitúcia): **Richard Kališ**NÁZOV MATERIÁLU: **Hospodárska súťaž na trhu práce**TYP VÝSTUPU*[1]: **analýza**

(pri spoločných výstupoch uviesť aj typy individuálnych vkladov):

ANALYTICKÝ ÚTVAR, REZORT: **PMÚ SR - Útvar hlavného ekonóma**AUTORI/KY: **Vladimír Peciar**

SPOLUAUTORI/KY: - ; - ; - ; -

RECENZNÝ FORMÁT*[2]: **2****PRIPOMIENKY:**

P.č.	Pripomienka sa vzťahuje k (strana, odsek):	Text pripomienky*[3]	Odôvodnenie pripomienky	Vysporiadanie sa s pripomienkou*[4]
1	Str. 6-7	Vyjadrenie „Efektívne fungujúce trhy však nie sú štandardným stavom, pretože trh práce nie je tzv. dokonalým trhom.“ akoby hovorí, že trhy s tovarmi a službami dokonalými sú. Respektíve znie ako vymedzenia sa voči trhom s T a S. V tejto logike, akú	Navrhujem aby sa iba zmiernilo vymedzenie voči trhom s T a S a na rozdiel od hľadania odlišností skôr napísať niečo v duchu, že rovnako ako na trhoch s T a S majú firmy trhovú silu a prečo (ako v bullet points na začiatku 7. strany)	Akceptované , text upravený.

		autori predkladajú pri trhu práce však ani žiaden z trhov s T a S nie je dokonalý a potom znova platí logika, že trhy práce <u>sú</u> podobné trhom s T a S.		
2	Str. 7	Časť o doložkách o nekonkurovaní tu pôsobí mierne odstrihnutu od ostatného textu.	Viac by sa mi hodila táto časť ako akási výnimka až po vymenovaní všetkých možností ako môže dochádzať k neefektívnej súťaži na trhu práce (t.j. zneužitia, kartely) Toto je znova aj na strane 9. Ponechal by som iba mierne upravený (rozšírený) text na strane 9.	Akceptované, text upravený.
3	Str. 7	„monopson na trhu práce tlačí „cenu práce“ (mzdu) umelo nadol.“ Chýba mi v tejto časti no aj vo všeobecnosti teoretické zdôvodnenie prečo to je problém. Ak firma vie/môže znížiť náklady na produkciu – takým nákladom sú aj mzdy – tento náklad by sa mal preniesť do cien produktov, ktoré by mali klesnúť a celkový blahobyť vzrastie ceteris paribus.	Zdôvodniť že je to kombináciou trhovej sily na strane ponuky aj dopytu ktorá potom znižuje welfare. Respektíve iné teoretické zdôvodnenie prečo je monoposony power ktorý tlačí na pokles miezd (nákladov) problém. V box 1 je k tomuto neskôr trochu diskusia no tu je opísaný vzťah práve naopak. Monopson znižuje input práce, čím limituje aj produkciu T a S a tým vlastne obmedzuje ponuku na T a S. Avšak stále mi chýba alternatívne vysvetlenie, prečo nejde len o redukciu (optimalizáciu) nákladov?	Akceptované, upravený text v BOX1, pridané informácie o SMV a vplyve na alokačnú efektivitu.

4	Str. 7	„Keďže práca ako výrobný faktor je omnoho menej mobilná ako tovary či materiálové vstupy, potenciál na úspešný kartel je v tomto prípade silnejší.“ Nerozumiem.	Vysvetliť jednou vetou prečo (ako) mobilita výrobných faktorov vplýva na stabilitu kartelov.	Akceptované , upravené v novej poznámke pod čiarou
5	Str. 8	„Zamestnávateľia na koncentrovaných trhoch často redukujú počet pracovných miest“	Slovo „často“ nahradiť „môžu“. Alternatívne pridať referenciu k prípadom kedy sa tak deje – v akých konkrétnych prípadoch - ak sa tak deje „často“ podľa autorov.	Pripomienka bola akceptovaná – „často“ nahradené slovom „môžu“.
6	Str. 13	„Na mikroekonomickej úrovni následne môžeme merať mieru konkurencie počtom zamestnávateľov či koncentrovanosťou zamestnanosti na regionálnych trhoch práce.“	Koncentrovanosť a jej miera nie sú mierou konkurencie. Sú korelované (a ani to nemusia byť). Túto vetu by som zjemnil niečo v štýle „proxy s výhradami“.	Akceptované , zmenené na „môžeme odhadnúť“, resp. nepriamo merať“.
7	Str. 20	Nie je mi celkom jasné, ako sa autori vysporiadali so situáciou ak registrované sídlo firmy nie je totožné s výkonom produkcie. Prípadne, ak firma má viacero pobočiek.		Pripomienka bola akceptovaná - Do Boxu 2 na doplnené: „Zaradenie zamestnancov do jednotlivých FMR vychádza z kódu miesta výkonu práce. Tento kód v dátach Sociálnej poisťovne určuje, kde zamestnanec reálne

				vykonáva svoju prácu, čím sa zohľadňuje priestorová realita pracovného trhu. V prípadoch, kde tento údaj chýbal alebo bol nepresný, boli aplikované rôzne doplňujúce predpoklady, napríklad na základe kombinácie okresu zamestnanca a zamestnávateľa. Podrobnosti k týmto predpokladom a ich dopadu na dáta vysvetľujeme v Boxe 3.“
8	Str. 22	V určitom zmysle je táto mapa mätúca pretože neberie v úvahu veľkosti regiónov. Bolo by zaujímavé zobrazit' distribúciu obyvateľstva, napríklad ako kumulatívna distribučná funkcia koľko obyvateľov žije/pracuje v regiónoch podľa HHI. Teda napríklad (ilustratívne) 80 % zamestnancov pracuje na trhoch s HHI do 2000 a tak podobne. Inými slovami, možno je veľa regiónov s vysokým HHI, ale v skutočnosti sú tieto regióny v počte obyvateľov malé.		Pripomienka bola akceptovaná - Doplnené grafy kumulatívnej distribučnej funkcie spolu s popisným textom

9	Str. 23-24	Na týchto stranách sú zobrazené niektoré jednoduché korelácie, ktoré však a) nie sú štatisticky významné b) nemajú kauzálnu interpretáciu a c) sú neskôr nahradené výsledkami regresnej analýzy (str.25 hore). Nebolo by lepšie tieto grafy úplne vynechať?	Vysporiadanie sa s touto pripomienkou nechávam na autorov. Nie je chybou, že tam grafy jednoduchých korelácií sú, no nie je celkom bežné najskôr ukazovať „chybné“ výsledky a následne ich postupne upravovať komplikovanejšími metódami. Ak tieto chybné výsledky sú vyslovene horšie ako neskoršie výsledky, nevidím zmysel v ich prezentácii.	Pripomienka nebola akceptovaná - Zámerom bolo ukázať, že keď sa na opisované vzťahy pozeráme jednoducho, tak ich efekt nemusíme zachytiť. Až následné regresie odhaľujú reálny efekt daných vzťahov.
10	Str. 25	„Odhady na základe plne špecifikovaného modelu naznačujú, že zvýšenie koncentrácie zamestnávateľov o 10 % môže viesť k poklesu miezd o 0,3 %“	Chýba mi ukotvenie tohto údaju v literatúre. Je to veľa? Je to málo? Aká je očakávaná magnitúda?	Pôvodná Poznámka pod čiarou 27 túto tému diskutuje („Výsledky štúdie CMA (2024) ukazujú na mierne nižšiu elasticitu na úrovni -0,02 (10 % nárast HHI vedie k 0,2 % poklesu mzdy). OECD (2022) tiež poukazuje na elasticity v rozmedzí -0,02 a -0,03. Naše odhady sa tak pohybujú v intervaloch zistených aj v iných výskumných publikáciách.“)
11	Str. 30	Nie je mi jasné čo je jedno pozorovanie na strane Grafe 18. Sú to Funkčné mestské oblasti alebo odvetvia?		Pripomienka bola akceptovaná – v Grafe 18 je nesprávny odkaz na poznámky pod čiarou.

12	Str. 31	„Základným konceptom hospodárskej súťaže je, že každý podnikateľ musí nezávisle určovať svoje (obchodné) správanie na trhu.“	Toto sa zdá ako detail, ale s týmto tvrdením sa celkom nestotožňujem. Na väčšine trhov dochádza práveže k interakciám na trhu (okrem dokonalej konkurencii alebo monopolu – firmy berú v úvahu rozhodnutia svojich protihráčov). Skúsil by som to preformulovať tak v zmysle, že „Základným konceptom	Upravený odkaz na poznámku pod čiarou (aj pre Graf 14). Poznámka pod čiarou vysvetľuje: „Horizontálna os obsahuje prirodzený logaritmus HHI indexu. Zvislá os obsahuje tzv. reziduálne mzdy. Ide o reziduá z lineárnej regresie ročných miezd zamestnancov (logaritmus miezd) na všetky kontrolné premenné okrem HHI indexu. Následné sú tieto reziduá a HHI priemerované v rámci veľkostných skupín HHI. Priemery daných skupín (intervalov, resp. percentilov) sú zobrazené v Grafe 16.“. Akceptované, text upravený.
----	---------	---	--	--

13	Str. 38	Graf 20 a 21, 22 a 23.	hospodárskej súťaže je nekoordinované správanie sa podnikateľov na trhu“ Pouvažoval by som nad porovnaní dvoch box plotov (jeden pre ZPO == 0 a druhý pre ZPO == 1) v rámci jedného grafu. Zobrazenie celej distribúcie ako teraz je podľa môjho názoru ťažšie čitateľné, obzvlášť, ak prekryv vytvára tretiu farbu, ktorá defacto nie je definovaná. .	Pripomienka nebola akceptovaná – Zo skúsenosti s pochopením box plotov širšou verejnosťou sa nám javí, že zobrazenie celej distribúcie je intuitívnejšie. Čo sa týka farby prekryvu tak tá podľa nášho názoru práve zrozumiteľnejšie zobrazuje porovnanie daných skupín, pričom je jasné, že je výsledkom spojenia použitých farieb pre dané skupiny.
14	45 – 47	Časť 6.1	Časť 6.1 mi príde mimo zameranie práce a príliš všeobecná – mimo súťažnú politiku a nerelevantná k celkovej diskutovanej téme vzhľadom na afiliáciu autorov.	Neakceptované: Rozumieme pripomienke, ale radi by sme túto „nesúťažnú“ diskusiu nechali v texte. Považujeme sa prínosné, ak sa v materiáli nerieši téma hospodárskej súťaže len úzko, ale dáva sa do kontextu širšej problematiky trhu práce

				a nástrojov hospodárskej politike, ktoré tento trh formujú. Domnievame, sa že tieto oblasti presahujú aj do oblasti hospodárskej súťaže.
--	--	--	--	--

CELKOVÉ HODNOTENIE (recenzent/ka vyplní túto časť po vysporiadaní sa s pripomienkami analytickou jednotkou):

Autori práce sa vysporiadali so všetkými „povinnými“ pripomienkami a zobrali v úvahu aj ďalšie návrhy z recenzného procesu. Materiál v takejto podobe odporúčam na zverejnenie a nemám ďalšie pripomienky. Materiál je spracovaný kvalitne a novými poznatkami prispieva k diskusii o vývoji konkurencie na trhu práce.

-
- [1] Výber medzi: 1. analýza (komplexný analytický materiál s návrhmi konkrétnych systémových opatrení); 2. komentár (rozsahovo menší analytický materiál venujúci sa konkrétnemu čiastkovému problému); 3. manuál (metodické usmernenie vyplývajúce z potreby zjednotenia procesov a postupov v konkrétnej oblasti).
- [2] Formát 1 pre komentár/manuál (2 recenzenti bez povinného odborného workshopu); Formát 2 pre analýzu (3 recenzenti a povinný odborný workshop).
- [3] Do tabuľky značiť pripomienky zásadného metodologického a obsahového charakteru (nie štylistické či gramatické opravy).
- [4] Vyplní analytická jednotka: pripomienka bola akceptovaná / pripomienka nebola akceptovaná a zdôvodnenie / pripomienka bola čiastočne akceptovaná a zdôvodnenie.